

Dars qiziq va tushunarli bo'lgan bo'lsa yashil qalamni, uncha tushunarsiz bo'lsa sariq qalam, umuman hech narsani tushunmagan bo'lsangiz qizil qalamni ko'taring.

57-mavzu: [x] tovushi. X xharfi

Dars maqsadi:

- [x] tovushining talaffuzi va X x harfining bosma shakli bilan tanishadilar ;
- [x] undosh tovush ekanligini bilib oladilar.
- so'zlardan [x] harfining o'rnini aniqlashni o'rganadilar;
- so'zni bo'g'inga bo'lib, undagi tovushlar sonini aniqlaydilar;
- [x] tovushi ishtirok etgan so'z va gaplarni o'qishni o'rganadilar.

Tayanch so'zlar: [x] tovushi

Didaktik materiallar: rasmlari kartochkalar,

Darsning borishi:

I.Kirish qismi (5 daqiqa)

Faollashtirish mashqi:

Kalendar : O'quvchilardan bugungi kun sanasi so'raladi.

Faqat katta mashqi: O'qituvchi o'quvchilardan faqat katta harf bilan yoziladigan so'zlarni topib aytishni so'raydi.

-Bugun siz bilan "Faqat katta "mashqini o'tkazamiz. Navbat bilan faqat katta harflar bilan yoziladigan so'zlarni ayting.

Asosiy qism (40 daqiqa)

1.Amaliy topshiriq bajarish: (5 daqiqa)

O'qituvchi topishmoq aytadi :

Boshi taroq, dumi o'taq.

O'quvchilardan topishmoqni javobi qanday tovush bilan boshlanishini topishni so'raydi.

Amaliy topshiriqni muhokama qilish:

- *Topishmoq nima haqida?*

- *Topishmoqning javobi nima?*
- *Bu soʻzda birinchi tovush qanday?*
- *Bu tovush bilan tanishgansizmi?*

Javoblar xulosalanib, yangi mavzudagi tovush tushuntiriladi

2.Mavzuni tushuntirish: (10 daqiqa)

Oʻqituvchi [x] tovushini qanday hosil boʻlishini tushuntiradi. Undosh tovush talaffuzda toʻsiqqa uchrab, qisqa aytilishi unli bilan birga boʻgʻin hosil qilishi haqida tushuncha beradi.

Darslikda berilgan QR kod orqali tovush eshittiriladi.

Oʻqituvchi uchun eslatma:

X tovushini talaffuzida lablar bir oz ochiq, harakatsiz boʻladi, tishlar bir-biriga yaqinlashgan boʻladi, ammo birikmaydi, X tovushini unli “a”, “i”, “u” tovushlari bilan birikkan holda talaffuz etilganida, tilning uchi pastga tushgan va bir oz itarilagan, til kuragining orqa qismiyumshoq tanglayga yaqinlashgan boʻlib, tor boʻshliq hosil boʻladi va u boʻshliq orqali havo oʻtadi X tovushi “ya”, “ye”, “yo”, “yu” unli tovushlar birikmasi bilan talaffuz etilganda, til uchi pastga tushgan boʻlib, pastki kurak tishlar asosiga tegib turadi va boʻshliq hosil qiladi. Bu boʻshliq (tirqish) orqali oʻpkadan kelayotgan havo oʻtadi, yumshoq tanglay koʻtarilgan va tomoqning orqa devoriga siqilgan boʻlib, burun yoʻllarini yopib turadi. Buning natijasida havo oqimi ogʻiz orqali oʻtadi, tovush bogʻlamlari ochiq, tovush jaranglamaydi.

Darslikdan Xx harf birikmasining bosma koʻrinishi bilan tanishtiriladi. Darslikda berilgan sheʼr oʻqib beriladi va muhokama qilinadi.

Xil-xil soʻzlar yasayman,
Xalq soʻzini boshlayman,
Xazina, xabarda ham,
Xamir, xat, xantalda ham.
Borman xayol, xatoda,
Yoʻqman hayot, hattoda.

- *Sheʼrda harf haqida nima deyilgan?*
- *X harfi nimalarga oʻxshatilgan?*
- *X tovushi bilan qanday soʻzlar boshlanadi?*

Oʻqituvchi doskada oʻquvchilarga boʻgʻinlarni qoʻshib soʻz hosil qilib oʻqish tartibini darslikdagi topshiriq orqali tushuntiradi.

Darslik bilan ishlash: (15 daqiqa)

Darslik

57-dars [x] tovushi. Xx harfi

[x] tovushi – undosh tovush. Talaffuzida til bilan tomoqning orqa devori siqiladi, sirgʻalgan havo tovushni hosil qiladi.

Xil-xil soʻzlar yasayman,
Xalq soʻzini boshlayman,
Xazina, xabarda ham,
Xamir, xat, xantalda ham.
Borman xayol, xaloda,
Yoʻqman hayot, haliyoda.

	a	o	i	u	oʻ	e
x	xa	xo	xi	xu	xoʻ	xe

xat	xa-to	xa-mir	xa-vo-tir
xon	xo-na	xo-lis	xo-tir-jam
mix	xo-la	xa-bar	xa-zi-na
xum	xa-tar	ax-loq	das-tur-xon

Yaxshilik

Xon-zo-da ka-sal boʻlib qol-di. Bun-dan Xo-li-da xa-bar top-di. U ona-si-dan du-go-na-si-dan xabar o-lish-ga rux-sat soʻ-ra-di.

Xon-zo-da du-go-na-si Xo-li-da-ni koʻ-rib, juda xur-sand boʻl-di. Xo-li-da du-go-na-si-ga oʻ-til-gan mav-zu-lar-ni oʻz-lash-ti-rish-ga yor-dam ber-di. Xon-zo-da du-go-na-sidan min-nat-dor boʻl-di. "Doʻst o-gʻir kun-da bi-li-nar e-kan", – de-di.

sahifasini shu dars beti rasmi

Darslikda berilgan boʻgʻin va soʻzlar oʻquvchilarga navbat bilan oʻqitiladi

Yaxshilik matni oʻqitiladi. Matn mazmunini tushuntirish tavsiya qilinadi.

Yaxshilik

Xon-zo-da ka-sal boʻlib qol-di. Bun-dan Xo-li-da xa-bar top-di. U ona-si-dan du-go-na-si-dan xabar o-lish-ga rux-sat soʻ-ra-di.

Xon-zo-da du-go-na-si Xo-li-da-ni koʻ-rib, juda xur-sand boʻl-di. Xo-li-da du-go-na-si-ga oʻ-til-gan mav-zu-lar-ni oʻz-lash-ti-rish-ga yor-dam ber-di. Xon-zo-da du-go-na-sidan min-nat-dor boʻl-di. "Doʻst o-gʻir kun-da bi-li-nar e-kan", – de-di.

Matnda Xx harfi ishtirok etgan soʻzlar aniqlanadi.

Daftar bilan ishlash: (10 daqiqa)

1. Xx harfini tegishli rangga boʻyang. Nega shu rangni tanlaganingizni ayting.
2. Xurmo rasmini boʻyang. Xurmo soʻzining chizmasidan [x] tovushining oʻrnini aniqlang va tegishli katakni boʻyang.
3. Berilgan namunadan bosma Xx harfining bosh va kichik koʻrinishini avval nuqtalar ustidan soʻng mustaqil yozing.
4. Soʻzlarni avval nuqtalar yordamida, soʻng mustaqil yozing.
5. Yoʻnalish boʻyicha soʻzlarni oʻqing va yozing. (xona, xola, taxta, xurmo, xat, xabar)

6. Boshqotirmaning toping va javobini yozing. (xazina, xoʻrozqand,

Darsga yakun yasash:

- Qanday tovush bilan tanishdingiz?
- Mashgʻulotda nimalarni eslab qoldingiz?

-Bugungi darsda sizga nima yangilik bo'ldi?

-Qaysi topshiriqni bajarishga qiynaladingiz?

56-mavzu: [x] tovushi. X x harfi yuzasidan amaliy topshiriqlar

Dars maqsadi:

- [x] tovushining talaffuzi va X x harfining bosma shakli yuzasidan amaliy topshiriqlar bajaradilar;

- so'zlardan [x] tovushining o'rmini aniqlashni o'rganadilar;

- so'zni bo'g'inga bo'lib, undagi tovushlar sonini aniqlaydilar;

Tayanch so'zlar: xakkey, [x] tovushi ishtirokidagi so'zlardan tovushlar sonini aniqlash chizmasi.

Didaktik materiallar: rasmlari va bo'g'inli kartochkalar, kesma harflar ,

Darsning borishi:

I.Kirish qismi (5 daqiqa)

Faollashtirish mashqi:

Kalendar : O'quvchilardan bugungi kun sanasi so'raladi.

Gap tuzamiz mashqi: O'qituvchi 4 ta so'zdan iborat gap tuzishni so'raydi.

-Bugun siz bilan "gap tuzamiz" mashqini o'tkazamiz. 4 ta so'zdan iborat gap tuzing.

Asosiy qism (40 daqiqa)

1.Amaliy topshiriq bajarish: (10 daqiqa)

Darslikda berilgan rasm asosida so'z tahlili chizmasi birgalikda tuziladi.

Rasmdagi bog'liqlik haqida suhbatlashiladi. Ular orasidan bitta so'zni tanlab olib uning chizmasi rangli kataklar yordamida hosil qilinadi.

Xo'roz- 2 bo'g'in. 1-bo'g'in xo', 2-bo'g'in -roz chizmasi

Darslik bilan ishlash: (20 daqiqa)

Darslikda berilgan bo'g'in va so'zlar o'quvchilarga navbat bilan o'qitiladi.

O'xshash bo'g'inli so'zlarni o'qilishi va so'zlar ma'nolari tushuntiriladi.

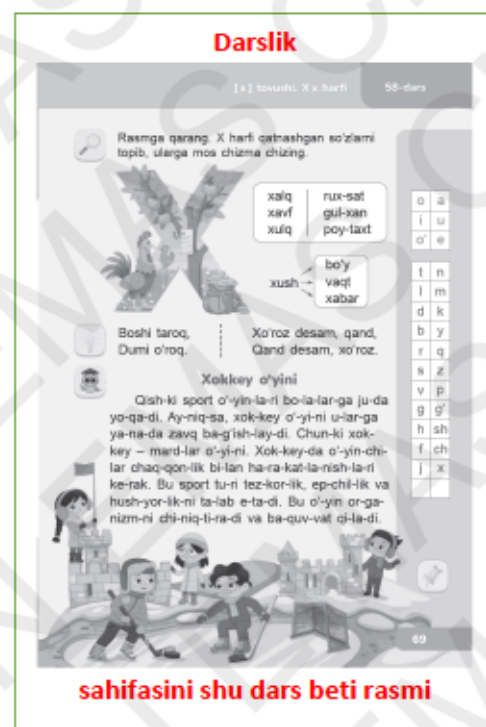
xon, das-tur-xon

Topishmoq o'qitiladi. Rasmlar orasidan javoblari topiladi.

Boshi taroq,

Dumi o'roq.(xo'roz)

Xo'roz desam, qand,

sahifasini shu dars beti rasmi